

prima instanță: N.Toma
instanța de apel: N.Vascan, E.Clim, I.Cotruță

dosarul nr.2ra-2210/14

DECIZIE

03 septembrie 2014

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrative lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului,
judecătorul
Judecătorii

Galina Stratulat
Iurie Bejenaru, Dumitru Mardari
Iuliana Oprea, Valentina Clevadi

examinînd recursul declarat de către întreprinderea mixtă organizația de microfinanțare „Microinvest” societate cu răspundere limitată, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de întreprinderea mixtă organizația de microfinanțare „Microinvest” societate cu răspundere limitată împotriva lui Arapu Serghei, Arapu Cristina și societatea cu răspundere limitată „Arapu-Impex” privind încasarea datoriei,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 26 februarie 2014 prin care s-a respins apelul declarat de întreprinderea mixtă organizația de microfinanțare „Microinvest” societate cu răspundere limitată și s-a menținut hotărîrea Judecătoriei Ialoveni din 23 octombrie 2013,

c o n s t a t ă

La 13 iulie 2012 întreprinderea mixtă organizația de microfinanțare „Microinvest” societate cu răspundere limitată s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva lui Arapu Serghei, Arapu Cristina și societatea cu răspundere limitată „Arapu-Impex” privind încasarea datoriei.

În motivarea acțiunii s-a indicat că la 30.09.2009 ÎM OMF „Microinvest” SRL a încheiat cu pîrîtul Arapu Serghei contractul de împrumut cu dobîndă nr. CGC-34.09,

în baza căruia pîrîtul a primit un împrumut sub formă de mijloace bănești în sumă de 42 144, 66 euro, cu o dobîndă de 22,5% anual și scadența finală la 19.09.2014.

Indică reclamantul că în scopul garantării restituirii împrumutului, plății dobînzilor aferente și penalităților, a fost semnată clauza de fidejusiune de către Arapu Cristina și SRL „Arapu-Impex”, inserată în contractul CGC-34.09 din 30.09.2009.

Pîrîtul Arapu Serghei a înregistrat în repetate rînduri datorii la tranșele împrumutului și dobînzii aferente, despre care fapt pîrîtul și copîrîții au fost înștiințați prin telefon și în scris prin scrisori de avertizare, însă fără rezultat.

Solicită reclamantul, încasarea în mod solidar de la Arapu Serghei, Arapu Cristina și SRL „Arapu-Impex” în beneficiul ÎM OMF „Microinvest” SRL a datoriei în sumă de 15 793, 50 euro, din care: împrumutul - 15 460, 40 euro, dobînda aferentă - 201,10 euro și penalitatea - 132 euro, precum și cheltuielile de judecată compuse din taxa de stat în mărime de 7 218,80 lei.

Prin hotărîrea Judecătoriei Ialoveni din 23 octombrie 2013 acțiunea a fost admisă parțial, fiind încasat de la Arapu Serghei în beneficiul ÎM OMF „Microinvest” SRL datoria în sumă de 15 793, 50 euro, constituită din suma împrumutului 15 460, 40 euro, dobînda aferentă în sumă de 201,10 euro și penalitatea - 132 euro, precum și cheltuielile de judecată achitate de reclamant în calitate de taxă de stat în sumă de 7 218,80 lei, iar în total suma de 15 793, 50 euro, calculată în lei moldovenești conform cursului oficial al BNM la momentul executării hotărîrii și 7 218, 80 lei.

Nefiind de acord cu hotărîrea primei instanțe, Arapu Serghei și ÎM OMF „Microinvest” SRL au contestat-o cu apel.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 26 februarie 2014 apelul lui Arapu Serghei a fost restituit.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 26 februarie 2014 s-a respins apelul declarat de ÎM OMF „Microinvest” SRL și s-a menținut hotărîrea Judecătoriei Ialoveni din 23 octombrie 2013.

La 26 mai 2014 ÎM OMF „Microinvest” SRL a declarat recurs, solicitînd admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei instanței de apel și parțială a hotărîrii primei instanțe, în partea ce se referă la încasarea datoriei, cu emiterea unei noi hotărîri prin care datoria să fie încasată în mod solidar de la Arapu Serghei, Arapu Cristina și SRL „Arapu-Impex”.

În susținerea recursului s-a invocat că nu au fost constatate și elucidate pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii, ca rezultat fiind aplicată și interpretată greșit legea materială.

Consideră că atît hotărîrea primei instanță, cît și decizia instanței de apel sunt ilegale și neîntemeiate în partea respingerii pretenției de încasare în mod solidar a datoriei.

În acest sens indică că restituirea împrumutului, plata dobânzilor aferente și penalităților a fost garantată de către fidejursorii Arapu Cristina și SRL „Arapu-Impex”, care au semnat clauza de fidejusiune înserată în contractul de preluare a datoriei, iar conform art. 1156 Cod civil, în cazul neexecutării obligației principale, fidejursorul și debitorul sunt obligați solidar în fața creditorului dacă în contract nu este prevăzut altfel.

Referitor la termenul declarării recursului, Colegiul consideră că acesta a fost depus în termen, deoarece decizia instanței de apel a fost emisă la 26.02.2014, iar din materialele dosarului rezultă că recurentul a primit copia deciziei integrale la 22.04.2014 (f.d.201). Prin urmare, recursul declarat la 26 .05.2014 a fost depus în interiorul termenului de două luni prevăzut de art. 434 CPC.

Verificând în limitele invocate în recurs legalitatea hotărârilor atacate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de ÎM OMF „Microinvest” SRL urmează a fi admis, casată decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe în partea respingerii acțiunii privind încasarea de la Arapu Serghei, Arapu Cristina și SRL „Arapu-Impex” în beneficiul ÎM OMF „Microinvest” SRL în mod solidar a datoriei și cheltuielilor de judecată, cu pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin.(1) lit. b) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Instanța de recurs constată că prin cererea de chemare în judecată ÎM OMF „Microinvest” SRL a solicitat încasarea în mod solidar de la Arapu Serghei, Arapu Cristina și SRL „Arapu-Impex” a datoriei în sumă de 15 793, 50 euro, din care împrumutul - 15 460, 40 euro, dobânda aferentă - 201,10 euro și penalitatea - 132 euro, precum și cheltuielile de judecată compuse din taxa de stat în mărime de 7 218,80 lei.

Fiind investită cu judecarea pricinii în cauză prima instanță a ajuns la concluzia de a admite acțiunea parțial, încasînd suma datoriei menționate doar de la Arapu Serghei.

Concluziile primei instanțe au fost apreciate ca fiind juste și de către instanța de apel, care a reținut că între Arapu Cristina, SRL „Arapu-Impex” și ÎM OMF „Microinvest” SRL n-a fost încheiat vre-un contract de fidejusiune prin care ultimii s-ar fi obligat să execute obligația lui Arapu Serghei, precum nici nu au fost stabilite nici careva condiții și modalități de executare a obligației.

Instanța de recurs consideră însă ca fiind vădit netemeinice și esențial nelegale ambele hotărâri, pe motiv că concluziile instanțelor de judecată contravin

circumstanțelor pricinii, iar litigiul a fost soluționat cu interpretarea eronată a normelor de drept material.

În conformitate cu art. 512 alin. (1) Cod civil, în virtutea raportului obligațional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestații, iar debitorul este ținut să o execute. Prestația poate consta în a da, a face sau a nu face.

Conform art 513 alin. (1) Cod civil, debitorul și creditorul trebuie să se comporte cu bună-credință și diligență la momentul nașterii, pe durata existenței, la momentul executării și stingerii obligației.

Conform art 514 Cod civil, obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.

Potrivit art. 867 Cod civil, prin contractul de împrumut o parte (împrumutător) se obligă să dea în proprietate celeilalte părți (împrumutatul) bani sau alte bunuri fungibile, iar aceasta se obligă să restituie banii în aceeași sumă sau bunuri de același gen, calitate și cantitate la expirarea termenului pentru care i-au fost date.

Iar art. 871 Cod civil, prevede că împrumutatul trebuie să restituie împrumutul în termenul și în modul stabilit în contract.

Din materialele dosarului rezultă că potrivit cererii de acordare a împrumutului din 04.09.2008, SRL „Arapu-Impex” a împrumutat de la ÎM OMF „Microinvest” SRL suma de 38 000 euro, pe o perioadă de 48 luni.

Conform contractului de preluare a datoriei de la debitor nr. CGC-34.09 din 30 septembrie 2009, încheiat între SRL „Arapu-Impex” în calitate de debitor inițial, Arapu Serghei în calitate de debitor nou și ÎM OMF „Microinvest” SRL în calitate de creditor, Arapu Serghei a preluat de la debitorul inițial SRL „Arapu-Impex” datoria care la data de 30.09.2009 constituia suma de 42 144, 66 euro, cu dobândă de 22,5% anual și scadența finală la 19.09.2014.

Actele cauzei atestă că pe motivul neachitării în termen a plăților scadente, în temeiul hotărârii Judecătoriei Ialoveni din 14.11.2011, creditorul ÎM OMF „Microinvest” SRL și-a realizat dreptul de gaj și conform contractului de vânzare-cumpărare din 18.05.2012 nr. 7450, ÎM OMF „Microinvest” SRL a vândut bunul ipotecat la prețul de 370 000 lei. Astfel, datoria rămasă constituind suma de 15 793, 50 euro, din care împrumutul - 15 460, 40 euro, dobânda aferentă - 201,10 euro și penalitatea - 132 euro.

Conform art. 1146 alin. (1) Cod civil, prin contract de fidejusiune, o parte (fidejutor) se obligă față de cealaltă parte (creditor) să execute integral sau parțial, gratuit sau oneros obligația debitorului.

Din conținutul normei citate rezultă că contractul de fidejusiune trebuie să fie încheiat în mod obligatoriu în formă scrisă. Forma scrisă simplă este de ajuns pentru ca contractul să fie valabil, chiar dacă obligația garantată prin fidejusiune necesită o formă mai strictă, cum este forma autentică.

Forma este o condiție de valabilitate a actului juridic numai în cazurile expres prevăzute de lege (art. 208 alin. 2).

Forma scrisă *ad validitatem* exprimă faptul că condiția de formă, în cazul dat este cerută de lege pentru valabilitatea contractului, dar nu pentru dovada acestui contract.

De asemenea, deoarece în contractul de fidejusiune se obligă doar fidejutorul, părțile pot semna și un singur înscris. Dacă creditorul nu a făcut un astfel de înscris, apariția raportului de fidejusiune poate fi probată prin înserarea în contractul de bază a clauzei cu privire la obligația fidejutorului.

Colegiul reține că conform pct. 2.1 al contractului din 30 septembrie 2009 nr. CGC-34.09, executarea obligației a fost garantată de fidejursorii SRL „Arapu-Impex” și Arapu Cristina, care au dat acordul prin aplicarea semnăturii (f.d.10).

Prin urmare, restituirea împrumutului, plata dobânzilor aferente și penalităților a fost garantată de către intimații (fidejursorii), Arapu Cristina și SRL „Arapu-Impex”, care au semnat în acest sens clauza de fidejusiune înserată în contractul de preluare a datoriei de la debitor nr. CGC-34.09 din 30 septembrie 2009.

În asemenea circumstanțe, nu poate fi reținut ca întemeiat argumentul instanțelor de judecată precum că între Arapu Cristina, SRL „Arapu-Impex” și ÎM OMF „Microinvest” SRL nu a fost încheiat vre-un contract de fidejusiune prin care ultimii s-ar fi obligat să execute obligația lui Arapu Serghei. Or, apariția raportului de fidejusiune poate fi probată și prin înserarea în contractul de bază a clauzei cu privire la obligația fidejutorului, ceea ce în pricină cu certitudine s-a constatat.

Nu pot fi reținute nici concluziile instanțelor de judecată precum că în cazul din speță era necesară întocmirea unui contract de fidejusiune, prin care să fie reglementate drepturile și obligațiile părților, deoarece convenirea fidejusiunii prin contractul de împrumut nu contravine legislației și nu știrbește caracterul relațiilor de fidejusiune.

Mai mult decât atât, pe parcursul judecării cauzei, nici una din părți nu a invocat despre faptul că nu sunt de acord cu clauza de fidejusiune înserată în contractul de preluare a datoriei.

În conformitate cu art. 1156 alin. (1) Cod civil, în cazul neexecutării obligației principale, fidejutorul și debitorul sînt obligați solidar în fața creditorului dacă în contract nu este prevăzut altfel.

În această ordine de idei, Colegiul reține că instanțele de judecată corect au încasat suma datorată în baza contractului de preluare a datoriei, însă incorect au încasat-o doar de la Arapu Serghei, aceasta urmînd a fi încasată în mod solidar și de la fidejursorii Arapu Cristina și SRL „Arapu Impex”, motiv din care se impune admiterea recursului și a acțiunii în acest sens.

Totodată, instanța de recurs găsește întemeiate și pretențiile recurentului cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată. În acest sens instanța de recurs reține prevederile art. 94 alin. (1) CPC, care indică că instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească părții care a avut câștig de cauză toate cheltuielile de judecată.

Raportînd aceste prevederi legale la pretențiile invocate și actele cauzei, și conducîndu-se de prevederile Legii taxei de stat și soluția instanței de recurs privind admiterea acțiunii, instanța de recurs a stabilit că Arapu Serghei, Arapu Cristina și SRL „Arapu-Impex” urmează să achite în mod solidar în beneficiul ÎM OMF „Microinvest” SRL suma de 3 609, 40 lei întru recuperarea cheltuielilor de judecată, constituite din taxa de stat achitată pentru examinarea cererii în instanța de recurs.

Astfel, avînd în vedere faptul că circumstanțele pricinii au fost constatate de prima instanță și instanța de apel, însă normele de drept material au fost aplicate eronat și nu este necesară verificarea suplimentară a cărorva dovezi, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de ÎM OMF „Microinvest” SRL, a casa hotărîrea primei instanțe și decizia instanței de apel în partea respingerii pretenției de încasare de la Arapu Cristina și SRL „Arapu-Impex” în mod solidar cu Arapu Serghei a datoriei și cheltuielilor de judecată, cu pronunțarea în această parte a unei noi hotărîri de admitere integrală a acțiunii.

În conformitate cu art. 445 alin.(1) lit. b) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de întreprinderea mixtă organizația de microfinanțare „Microinvest” societate cu răspundere limitată.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 26 februarie 2014 și hotărîrea Judecătoriei Ialoveni din 23 octombrie 2013, în partea respingerii pretenției de încasare a sumei de 15 793, 50 euro și 7 218 lei de la Arapu Cristina și SRL „Arapu-Impex” în mod solidar cu Arapu Serghei, și în această parte se emite o nouă hotărîre de admitere integrală a acțiunii prin care:

Se încasează în mod solidar de la Arapu Serghei, Arapu Cristina și SRL „Arapu-Impex” în beneficiul ÎM OMF „Microinvest” SRL datoria în sumă de 15 793, 50 euro (cincisprezece mii șapte sute nouăzeci și trei), 50 euro, calculată în lei moldovenești conform cursului oficial al Băncii Naționale a Moldovei la momentul executării hotărîrii și cheltuielile de judecată cu titlu de taxă de stat în mărime de 7 218 (șapte mii două sute optsprezece) 80 lei.

Se încasează în mod solidar de la Arapu Serghei, Arapu Cristina și SRL „Arapu-Impex” în beneficiul ÎM OMF „Microinvest” SRL cheltuielile de judecată constituite din taxa de stat achitată pentru examinarea cererii în instanța de recurs în mărime de 3 609 (trei mii șase sute nouă), 40 lei.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței,
judecătorul

Galina Stratulat

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari

Iuliana Oprea

Valentina Clevadi